

Moralpanik kan ta SD in i riksdagen

Det råder full moralpanik kring Sverigedemokraterna. Tonläget är högt och anklagelserna haglar, men kärnfrågorna förblir obesvarade: Varför överväger så pass många svenskar att rösta på SD? Och vad skulle det i så fall betyda för politiken framöver?

Också för svenska företag är detta viktiga frågor. Inte för att någon egentligen är så intresserad av vad SD tycker om företagsamhet, utan för att partiet kan bli den pusselbit som avgör vilken regering vi får 2010. Att en så viktig fråga – mitt i brinnande lågkonjunktur – ska stå och falla med ett parti som etablissemanget inte verkar ta på allvar är orimligt.

Svenskt Näringsliv har därför med hjälp av Novus Opinion genomfört en omfattande undersökning – den första i sitt slag, så vitt jag vet – bland de 8 procent av svenska folket som kan tänka sig att rösta på SD. Orsaken är enkel: att försöka förstå sympatisörerna och därmed vad ett SD i riksdagen egentligen skulle kunna innebära för svensk politik.

Vår undersökning avslöjar inga nya rön om hur kritiska SD-sympatisörerna är till invandringen. Att de vill minska invandringen är knappast någon överraskning; det är dessutom en åsikt de enligt SOM-institutet delar med hela 49 procent av svenska folket.

Inte heller är det någon överraskande demografisk bild som framtonar: partiet är som starkast bland unga (12 procent i åldern 16-29 kan tänka sig en SD-röst), bland lågutbildade och arbetare. Attitydmässigt känner de starkt för släkten och hembygden, betraktar sig själva som arbetarklass och är oroliga inför framtiden.

Istället är det två andra slutsatser som slår oss när vi studerar materialet.

För det första att SD:s sympatisörer varken kan klassas som ”vänster” eller ”höger” – de är populistväljare. De vill exempelvis både sänka skatterna (55 procent) och höja ersättningen vid arbetslöshet (44 procent). Deras sympatier är över lag ett hopkok av alla partiets program. Om de 2010 inte röstar på SD kommer de enligt egen utsago att rösta på socialdemokraterna (22 procent) eller moderaterna (18 procent), om de nu röstar alls.

SD är i praktiken, liksom sina systerpartier i övriga Europa, ett populistparti för de missnöjda väljare som vill att politiken ska uppfylla alla deras krav – och finansiera kalaset genom att stoppa invandringen.

En sådan populistisk ”allt till alla”-politik skulle inte ha någon roll att fylla i svensk politik, SD är inte vad Sverige behöver. Men de är ändå något helt annat än den bild av nazianstrukna invandrarhatare som massmedia gärna förmedlar. Att det finns rasism hos SD-sympatisörer är självklart. Men det innebär inte att det är ”rasismen” som är nyckeln till att förstå partiet.

För det andra är det nämligen tydligt att det som driver SD:s väljarstöd inte är invandringen i sig. De frågor som verkligen engagerar dem är i grunden de samma som engagerar andra väljare: jobben, välfärden och brottsligheten.

Det är särskilt tydligt i deras sätt att förhålla sig till de etablerade partierna. De tycker moderaterna har den bästa politiken för ekonomi och jobb, samtidigt som de gillar socialdemokraternas sjukvårdspolitik och kraven på höjda ersättningsnivåer. Dessutom är de

upprörda av den grova brottsligheten – som de menar att inget av de etablerade partierna tar på allvar.

Invandringsfrågan är den gemensamma nämnaren, syndabocken bakom de problem sympatisörerna ser runtomkring sig. Det mesta i samhället uppfattar de kan skyllas på ”massinvandringen”. Men de problem de ser – jobb som försvinner, en sjukvård som inte fungerar och en brottslighet som, framförallt i vissa av storstädernas förorter, verkar skena iväg – är samma problem som de flesta svenska väljare ser.

Häri ligger en viktig slutsats om SD:s potential. Hotet mot de etablerade partierna ligger inte i att SD-sympatisörerna är rasistiska extremister. Utan tvärtom att de i allt väsentligt är som folk är mest. Det som krävs för att en vanlig missnöjd svensk väljare ska rösta på SD är inte acceptansen av någon extrem rasideologi, utan bara idén att de problem vi kan se i samhället egentligen beror på invandringen. Att sälja ett sådant budskap är förstås lätt i ett Sverige med stigande arbetslöshet och illa fungerande välfärdssystem.

Parallellen med Danmark är uppenbar. Ett populistiskt parti, med stoppad invandring på agendan men med utgångspunkt i jobben, vården och brottsbekämpningen, lyckades etablera sig som en av det starkaste politiska aktörerna. Att brännmärka Dansk Folkeparti som rasister fungerade inte, och det är svårt att se att motsvarande taktik skulle fungera i Sverige heller.

Vad ska då de etablerade partierna göra? Hur kan man förhindra att SD lyckas hitta vägen till frustrerade invandringskritiska väljare i stor skala? Klart är att den nuvarande taktiken – att ömsom frysa ut partiet och ömsom försöka ”uppfostra” de många väljare som är kritiska till invandringen – inte fungerar särskilt bra.

Istället är det dags att ta väljarna på allvar, även de som överväger att rösta på SD. Många av de problem SD-sympatisörerna ser – stigande arbetslöshet, illa fungerande välfärd och växande kriminalitet i vissa miljöer – är verkliga. Det är slutsatserna om orsaker och lösningar som är fel. Det är den debatten som måste tas. Om varför stoppad invandring inte är lösningen, att det finns bättre sätt. Men då måste politikerna först våga ta debatten om de problem väljarna ser. Den nuvarande moralpaniken riskerar att bli just det som tar SD in i riksdagen 2010.

Markus Uvell
Opinionsanalytisk, Svenskt Näringsliv